

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Studia o niepełnosprawności [wykład], PG_00149955						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Jolanta Rzeźnicka-Krupa					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		20.0	50
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z polem zainteresowania i obszarami badawczymi dyscypliny "Studia o niepełnosprawności" oraz współczesnymi teoretycznymi ujeciami zjawiska niepełnosprawności i ich społecznymi następstwami dla funkcjonowania osób z niepełnosprawnością. Prezentacja społecznych i kulturowych mechanizmów opresji i wykluczenia, wskazanie możliwości podejmowania działań prowadzących do upelnomocnienia (empowerment) osób niepełnosprawnych oraz identyfikacji przestrzeni i praktyk emancypacyjnych.						
Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu			Sposób weryfikacji i oceny efektu	
	[C.1.U.1] potrafi w pogłębiony sposób dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej		[15610] [C.1.U.1] potrafi w pogłębiony sposób dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społeczno-kulturowych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami życia społecznego i działań edukacyjnych			[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny	
	[C.1.W.8] zna i rozumie w pogłębionym zakresie teorie dotyczące kulturowych uwarunkowań procesów edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami		[15483] [C.1.W.8] zna i rozumie w pogłębionym zakresie teorie dotyczące kulturowych uwarunkowań niepełnosprawności i funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie i edukacji			[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny	

Treści przedmiotu	Studia o niepełnosprawności (disability studies) jako dyscyplina akademicka, historia powstania i ramy teoretyczne, podstawowe pojęcia i terminologia, nurty badawcze i subdyscypliny. Społeczne ontologie niepełnosprawności - założenia, źródła, praktyki działania, potencjał włączania/wykluczania. Wybrane obszary zainteresowań współczesnych studiów o niepełnosprawności: - ciało i cielesność jako kategoria konstruuja znaczenia niepełnosprawności, niepełnosprawność a problemy opresji, władzy, nierówności i społecznego wykluczenia - osoby z niepełnosprawnością w kontekście koncepcji grup mniejszościowych; kultury niepełnosprawności - niepełnosprawność i kultura, nienormatywne ciało/cielesność w dyskursach współczesnej kultury; niepełnosprawność w literaturze i sztuce; niepełnosprawność i media; polityczny i emancypacyjny potencjał sztuki osób niepełnosprawnych (teatr, performance, art brut).		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Orientacja w zakresie współczesnych nurtów teoretycznych i badawczych w obszarze nauk społecznych i humanistycznych, umiejętność samodzielnej analizy tekstów naukowych.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Egzamin pisemny (test z pytaniami zamkniętymi i otwartymi) lub ustny	50.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur C. Barnes, G. Mercer, Niepełnosprawność, Wyd. Sic, Warszawa 2008. B. Borowska-Beszta, Niepełnosprawność w kontekstach kulturowych i teoretycznych, Impuls, Kraków 2012. Niepełnosprawność i społeczeństwo. Performatywna siła protestu pod red. E. Godlewska-Byliniak i J. Lipko-Konieczna, Warszawa 2018, Fundacja Teatr 21 i Biennale Warszawa. Odzyskiwanie obecności. Niepełnosprawność w teatrze i performansie pod red. E. Godlewska-Byliniak i J. Lipko-Konieczna, Fundacja Teatr 21, Warszawa 2017. J. Rzeznicka-Krupa, Obszary zainteresowań i nurty badawcze we współczesnych europejskich studiach nad niepełnosprawnością refleksje z analizy dyskursu akademickiego, Niepełnosprawność. Połrocznik Naukowy, 2011, nr 5, s. 69-84. J. Rzeznicka-Krupa, Krytyczne konteksty tworzenia wiedzy na pograniczu pedagogiki radykalnej i współczesnej sztuki zaangażowanej (czyli, co może łączyć analizę dyskursu współczesnej sztuki z badaniami nad kategorią niepełnosprawności), Ars Educandi, t. IX - Pedagogika krytyczna dziś. Podstawy, dylematy i wybrane problemy pod red. naukowa P. Stanczyka, 2012, s. 191-205. Rzeznicka - Krupa J., Sztuka zaangażowana: społeczno - kulturowe aspekty dorosłości osób z niepełnosprawnością w kontekście projektu "Wiecej niż teatr" Instytutu im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, "Niepełnosprawność", nr 24/2016, s. 96 - 113. Rzeznicka-Krupa J., Za miłosierdzie dziękujemy. Ciało-tożsamość-(nie)normatywność i performatywne strategie oporu [w:] Odzyskiwanie obecności. Niepełnosprawność w teatrze i performansie pod red. E. Godlewskiej-Byliniak i J. Lipko-Koniecznej, Warszawa 2017. Rzeznicka-Krupa, J. Edukacja i niepełnosprawność - wyrównywanie szans czy reprodukcja społecznych nierówności? , Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej, 2019, nr 33. Rzeznicka-Krupa, J. Społeczne ontologie niepełnosprawności- ciało, tożsamość, performatywność, 2019, Kraków, Impuls. Literatura w jęz. angielskim: Disability Studies Today, Eds. C. Barnes, M. Oliver, L. Barton, Polity Press, Cambridge 2002. D. Johnston, An Introduction to Disability Studies, David Fulton Publishers Ltd, London 2001. D. Goodley, Disability Studies. An Interdisciplinary Introduction, SAGE Publications Ltd. London 2011. Keywords for Disability Studies, Ed. by R. Adams, B. Reiss, D. Serlin, New York University Press, N. York 2015.		

	Uzupełniająca lista lektur	R. Garland Thomson (2020). Niezwykłe ciała: przedstawienia niepełnosprawności fizycznej w amerykańskiej kulturze i literaturze. Warszawa: Zachęta. M. Stasiak (). Polio w Polsce 1945-1989. Studium z historii niepełnosprawności. Kraków: Universitas K. Pietrowiak (2019). Świat po omacku.Etnograficzne studium (nie)widzenia i (nie)sprawności. Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK. K. Ojrzyńska, M. Wieczorek (Eds.). Disability and dissensus: strategies of disability representation and inclusion in contemporary culture. International Comparative Social Studies, nr 47, 2020, ISBN 978-90-04-40598-1, ss. 175199. Leiden: Brill. DOI: 10.1163/9789004424678_012
	Adresy eZasobów	Adresy na platformie eNauczanie:
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Nie dotyczy	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.